

Nazar Yu. S. The procedure of making an order to suspend operations with budget funds

The article outlines the procedural peculiarities of making an order to suspend operations with budget funds as one of the measures for violation of budget legislation in accordance with the Budget Code of Ukraine. It analyses the practice of administrative courts in appeals against the measure exposure, and, therefore, singles out basic procedural and material deficiencies order of suspending the operations with budgetary funds, which may recognize the order to be illegal. In particular it's noted that the rules governing the acceptance form and content of the order to suspend transactions with budget funds are contained in the Budget Code of Ukraine (Articles 117 and 120), and in subordinate legal acts. During the adoption of such orders by the authorized agency budgetary control requirements must be considered:

– The availability and form of the protocol on violations of budget legislation (Act audits);

– The characteristics of the accounts, which stopped performing operations with budget funds;

– Terms of consideration and adoption orders and the timeframe in which the authorized entity has the authority to accept this order is limited to the current budget period according to ch. 2, Art. 120 the Budget Code of Ukraine.

Key words: suspension of operations, budget funds, orders, violations of budget legislation, terms.

Стаття надійшла 2 вересня 2015 р.

УДК 343.971

В. А. Осмолян

ДІЯЛЬНІСТЬ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ІЗ ЛІКВІДАЦІЇ СОЦІАЛЬНИХ ПРИЧИН, ЯКІ СТИМУЛЮЮТЬ ВЧИНЕННЯ ПРАВОПОРУШЕНЬ

З кримінологічної точки зору, здійснено теоретичний аналіз недоліків у законодавчих, судових і правоохоронних сферах діяльності органів державної влади зі зменшення кількості злочинності. Окреслено систему заходів із ліквідації цих дефектів і недоліків, що, на думку автора, підвищить активність суспільства та правоохоронних органів у боротьбі з антисуспільним явищем – злочинністю. На загальному статистичному, соціально-економічному та правовому матеріалі досліджено дефекти у правовому вихованні населення, що стає причиною вчинення правопорушень, а також окреслено причинно-наслідковий зв'язок між ефективною діяльністю у такій роботі правоохоронних органів і підвищенням рівня злочинності. Обґрунтовано авторську концепцію причин злочинності та умов, які їм сприяють.

Ключові слова: злочин, причина, слідчий, суд, досудове слідство, строки розслідування, матеріали, кримінальне провадження, прокурор, ухвала суду.

Постановка проблеми. Причини злочинності – найбільш складна кримінологічна проблема. У ній, як у фокусі, поєднуються елементи економіки та соціальної психології, юриспруденції та політики, наукової теорії та соціальної практики. Її значення у тому, що у випадку розкриття причин злочинності у сучасному суспільстві отримуємо змогу на науковій основі розробити та втілити у життя ефективні заходи боротьби з цим негативним явищем. У цьому і полягає актуальність проблеми.

Стан дослідження. Здійснений аналіз [1–13] засвідчив, що проблемі причин злочинності присвячено чимало праць вітчизняних учених. Кримінологічні висновки авторів, їх теоретичні уявлення не завжди збігаються. І це суттєво збагачує науку, надає змогу досліджувати предмет у різних ракурсах, із різних позицій та точок зору. Проте діяльність правоохоронних органів у ліквідації соціальних причин, які стимулюють учинення правопорушень, вимагає детального дослідження та аналізу.

Мета статті полягає у тому, аби визначити та дослідити недоліки у законодавчих, судових і правоохоронних сферах діяльності органів державної влади, окреслити ефективну систему заходів із ліквідації цих дефектів і недоліків, підвищити активність суспільства та правоохоронних органів у боротьбі з анти суспільним явищем; на загальному соціально-економічному, політичному, правовому матеріалі детально дослідити дефекти у вихованні та культурно-просвітницькій роботі, а також загальнополітичні та ідеологічні фактори, які входять у складні взаємозв'язки соціальних систем і підсистем сучасного життя суспільства; надати власну (авторську) концепцію причин злочинності та умов, які їм сприяють.

Виклад основних положень. Перед правоохоронними органами нині поставлено завдання, які спрямовані на суворе, точне, неухильне застосування законодавства України; шляхом наукового аналізу причин вітчизняної злочинності та досвіду діяльності європейських правоохоронних органів удосконалити професійну діяльність вітчизняних правоохоронних органів, зміцнити та розширити їх зв'язок із населенням. Глава держави – Президент України П. О. Порошенко 2014 року затвердив Стратегію сталого розвитку «Україна-2020». Метою реформ є досягнення європейських стандартів життя та гідного місця нашої держави у світі. «Стратегія-2020» містить 62 реформи та 25 ключових показників успішності розвитку країни. Одним із пріоритетних напрямів реформування є судова та реформа правоохоронної системи [1].

На підтримку обраного векторного спрямування із реформування правоохоронної системи України слушно зазначає перший

заступник міністра внутрішніх справ України Єкатерина Згуладзе-Глуксманн, що реформаторам потрібно багато працювати, щоб знаходити адекватні відповіді на наші як старі, так і сьогочасні виклики [2]. Допомогти відомству в цій давно очікуваній метаморфозі, перетвореннях у сучасній міліції повинно суспільство – його найактивніша й небайдужа частина. Оскільки для вирішення проблем на місці необхідне встановлення довірливих стосунків із населенням.

Проте, на нашу думку, будь-яке реформування правоохоронної та судової системи держави повинно нероздільно тривати із відповідним «реформуванням» сучасної правосвідомості громадян, а саме: підвищення «правового виховання» останніх, детального дослідження на науковому та практичному рівнях причин та умов, які сприяють учиненню правопорушень, та неухильне боротьба із ліквідації останніх. Саме в цій площині суспільного життя громадян важливе місце посідає просвітницько-правова діяльність правоохоронців, а саме дільничних інспекторів міліції.

Термін «правове виховання» певною мірою є умовним, тому що будь-яке виховання передбачає і виховання поваги до законів держави, у якій проживає особа, та необхідності їх суворого дотримання. З цього очевидно, що неможливо вважати людину вихованою у законослужняному дусі, якщо вона не знає законів держави та порушує їх [3, с. 114].

Неабияке значення у цій векторній боротьбі правоохоронців, як зазначалось, має дослідження причин та умов злочинності.

Так, проблема причин злочинності є ключовою серед фундаментальних розділів кримінології. Вона є складовою філософської, соціологічної та правової концепцій функціонування суспільства. Її вивчення та дослідження – необхідна частина дієвості профілактики правопорушень у країні. Науково-практичне пізнання цієї проблеми поглиблюється, стає більш повним поряд із поступальним темпом розвитку сучасного суспільства. Злочинність та її причини стають дедалі більш неприйнятним соціальним явищем; їх ліквідація, усунення із життя суспільства (або, принаймні, зменшення останніх до науково можливого мінімуму) виступає обов'язковою умовою на шляху до формування сучасної правової держави.

У кримінології дослідження причин та умов злочинності посідає центральне місце. Цій темі присвячені фундаментальні розділи підручників із кримінології, наукові роботи. Проте, з урахуванням того, що пізнання причин злочинності здійснюється науковцями та правознавцями-практиками постійно, неухильно та поглиблено, ця тема досі найбільш складна та дискусійна. Це визначається і змістом

«причинної проблематики», незалежно від галузі знань, і суперечками між авторами концепцій соціальної детермінації у філософії, соціології та соціальній психології, а також їх недостатнім методологічним оснащенням.

До якого ж кола уявлень входить поняття «причина злочинності»? Підтримуємо думку Н. Кузнецової, яка у вирішенні цього питання дотримується наукового твердження про те, що поняття причини та наслідку мають зміст лише у застосуванні до двох взаємодіючих явищ, які розглядаються ізольовано від інших явищ [4, с. 3]. На нашу думку, причина завжди безпосередньо пов'язана із наслідком, не відокремлена від нього опосередкованими ланками. Це, зокрема, означає, що причина дії людини – її свідомість і воля; тому очевидний кримінологічний висновок: причини злочинності лежать у суб'єктивній сфері життя суспільства, соціальної групи та особи. Отож, окреслюється поняття характерної причини злочинності, під якою розуміємо дефекти у суспільній, груповій та індивідуальній свідомості.

Безумовно, однією з обставин, яка сприяє вчиненню злочину, є відсутність стримувальних початків, які формуються у людини завдяки знанню законів та поваги до них.

З урахуванням викладеного потрібно зважити і на інший бік «медалі пізнання та правової оцінки діяльності особи», а саме: з точки зору ортодоксального фрейдизму, більшість учинків людини не контролюється її свідомістю та волею [5, с. 97].

Якщо погодитись із цим положенням, то сучасні концепції юридичної відповідальності повинні бути відхилені, а їх складний техніко-юридичний аспект, який ретельно розроблявся упродовж багатьох десятиліть, стає непотрібним [6].

Почуття та емоції – це сфера психології. Зміст почуттів визначається ідеологією особистості, складовою якої є правосвідомість. Попри те, вважати ці почуття незалежними від наявності чи відсутності норм права – помилково. Вказане твердження ґрунтується на недооцінці права як фактора, який формує ідеологію сучасної людини. Звичайно, норми права виступають відображенням правосвідомості, проте встановлена норма, яка застосовується та використовується на практиці, сприяє розумінню всіма громадянами нашої держави шкідливості та небезпеки дії, яка заборонена. Тривала відсутність у законодавстві норми права про відповідальність за дію, яка правосвідомістю вважається небезпечною, може послабити та звести нанівець відповідне негативне ставлення до цієї дії з боку членів суспільства. Ця обставина робить правове виховання невід'ємною та найважливішою частиною сучасного виховання.

Як зазначалось, причини злочинності мають соціальний характер. На нашу думку, з їх знищенням злочинність також неминуче зникне. Проте, поки ці причини існують, вони діють, та поряд із заходами, спрямованими на їх викорінення, необхідно вживати і заходів нейтралізації та послаблення їх шкідливої дії.

Головний тягар у боротьбі зі злочинністю шляхом застосування кримінального законодавства покладається на органи правосуддя. У певному змісті правосуддя – це крайня необхідність. Водночас зниження чи збільшення злочинності як загалом, так і за деякими її видами залежить як від ефективності законодавства, так і від якості роботи органів, які здійснюють правоохоронну функцію та правосуддя, тому що метою діяльності усіх цих органів є загальне і спеціальне попередження злочинів.

Якою б зовнішньо ідеальною та ефективною не здавалась система кримінального законодавства тієї чи іншої європейської чи азійської країни, вона не може забезпечити успіх боротьби зі злочинністю у середовищі більшості населення, тому що норми кримінального законодавства не відповідають правосвідомості більшості.

Цю обставину безапеляційно вимушені визнати вчені світу. Так, наприклад, Торстін Селлін у статті «Погрожуючий ефект покарання» зазначає: «Більша частина законодавства у сфері заборон передбачає покарання за діяння, які не сприймаються вагомою частиною людей як морально негативні, засуджуючі, хоча закони такого роду стають необхідними для забезпечення діяльності, що регулюється урядом» [7].

Проте вітчизняне кримінальне законодавство, як і будь-яке соціальне творіння людей, повинно повністю відображати об'єктивні закономірності розвитку сучасного суспільства, відповідати їм та удосконалюватися зі змінами у вказаному суспільстві.

Вважаємо за необхідне проаналізувати рекомендації, які, на наш погляд, може надавати кримінологія законодавцю на підставі вивчення ефективності застосування законодавства.

Вони можуть бути загальними і спеціальними.

Наприклад, за розгляду питання про віднесення дії до злочинної необхідно виважено та негайно відмінити закон, недосконалість якого в цей момент не викликає сумнівів. Це важливо в тому випадку, коли достовірно встановлено: а) що чинний закон був недосконалим, оскільки дії, які він забороняв, не були небезпечними для суспільства чи були небезпечними не такою мірою, щоб через них установлювати кримінальну відповідальність; б) що внаслідок зміни умов дії, які раніше були суспільно небезпечні, припинили бути такими, втратили свою суспільну небезпечність; в) що в цей момент суспільство може

здійснювати успішну боротьбу з цими діями (явищами) іншими засобами, а не за допомогою кримінально-правової репресії. Загальне правило, яким у цьому разі керується законодавець, може бути сформульоване так: продовжувати вважати злочинними дії, які хоча певною мірою і є суспільно небезпечними, проте боротьбу з якими є змога дієво здійснювати іншими правовими способами, наприклад, адміністративними.

Необхідно підкреслити: якщо законодавець установив кримінальну відповідальність за діяння, яке раніше не вважалось караним у кримінальному порядку, то цим він або усунув наявну в законодавстві прогалину, або припустив, що держава не має змоги іншими засобами ефективно боротися з подібним діянням. Необхідно заздалегідь бути впевненим, що застосування зазначеного закону матиме позитивний результат, бо це важлива умова будь-якого акту крайньої необхідності. Цього можна досягти, коли формулювання закону повністю відображає його зміст. Законодавець установлює кримінальну відповідальність за конкретні дії і точно зазначає шкоду, які ці дії можуть спричинити, намагається не користуватись без необхідності оцінними формулюваннями. У протилежному випадку за невизначеності формулювання закону його застосування може бути ускладнене неправильним тлумаченням.

Неабияке значення для ефективності законодавства мають санкції. Наука кримінального права ретельно вивчає теорію покарання, проте, на жаль, не достатньою мірою, на наш погляд, опрацювала питання про те, якими критеріями необхідно керуватись, установлюючи конкретну міру покарання за вчинене діяння, щоб були дотримані такі необхідні вимоги: а) справедливість, відповідність суворості покарання тяжкості вчиненого правопорушення; б) співрозмірність, дотримання пропорцій між тяжкістю санкції за певне визначене правопорушення з санкціями за інші правопорушення; в) необхідна мінімальна та максимальна межі санкції, наявність еквівалентної заміни одних заходів покарання іншими. Проте в низці випадків законодавець дотримується не всіх зазначених вимог, що змушує судову практику самостійно здійснювати пошук необхідних критеріїв справедливості під час призначення покарання.

У такому випадку криминологія може допомогти законодавцю у вдосконаленні законів та підвищенні їх ефективності. Першим етапом у виконанні цього завдання є уважне вивчення судової практики. Наприклад, дослідження рецидиву злочинності серед умовно-достроково звільнених із місць позбавлення волі доводить, що цей інститут себе не виправдовує. Так, вибіркоким вивченням статистичних

даних встановлено, що останніми роками 25,8% з умовно-дostroково звільнених (тобто кожний четвертий від загальної кількості засуджених) знову вчинили правопорушення [8].

Вивченням кримінальних справ, за наслідками судового розгляду у яких судами винесено рішення про заміну терміну позбавлення волі на умовно-дostroкове звільнення від відбування покарання, встановлено, що найбільша кількість помилкових уявлень про правове значення умовного терміну покарання та, у зв'язку із цим, правовий «тягар», який він покладає на подальше безумовне дотримання громадської поведінки особи, припадає на осіб, які засудженні до порівняно невеликих термінів позбавлення волі. Аналізом рецидивної злочинності серед умовно-дostroково звільнених із місць позбавлення волі встановлено, що більше половини всіх звільнених, які знову вчинили правопорушення, перебували у місцях позбавлення волі не більше п'яти років [9].

Отже, другим етапом у наданні допомоги законодавству з боку кримінології є узагальнення отриманих даних практики та формулювання основних висновків, а в подальшому – внесення конкретних пропозицій у відповідні законодавчі органи про зміну законодавства.

Наявність бездоганного кримінального законодавства є однією з найбільш важливих умов успішної боротьби зі злочинністю. Проте не менш важливе значення має діяльність органів слідства та суду із його застосування.

Вивчення діяльності вказаних органів також входить до галузі діяльності кримінологів.

Перший етап – вивчення ефективності досудового розслідування.

Із розвитком і удосконаленням розшукового апарату, з оснащенням органів слідства новою технікою, яка полегшує проведення складних слідчих дій та ідентифікацію злочинців, виникла реальна змога розкрити будь-яке правопорушення та виявити винних у його вчиненні.

У наш час відсоток розкриття правопорушень набагато вищий, ніж був декілька десятиліть тому. Цей високий показник і рівень розкриття стабільні [10]. Необхідно підкреслити, що розкриття правопорушень особливо зросло після прийняття нового кримінального та кримінального процесуального законодавства. На нашу думку, значне розкриття правопорушень у наш час здійснює на рівень злочинності опосередкований вплив.

Попереджувальна функція покарання щодо осіб, які вчинили правопорушення імпульсивно, в результаті раптово виниклого умислу, суттєво модифікується порівняно з аналогічною функцією стосовно

злочинців професіоналів чи злочинців, які вчиняють правопорушення з «тверезого» розрахунку. Цей вплив не має вираженого конкретного характеру. Проте «стовідсоткове розкриття» правопорушень, на прикладі сучасних «правових» країн – ОАЕ, Сінгапур [10], може створити навколо злочинності та правопорушників атмосферу настороженості, яка у поєднанні з правильно організованою виховною роботою, і найперше – з правовим вихованням, примушує уявляти правові наслідки за свої вчинки кожному людину.

До питання про попереджувальне значення високого рівня розкриття правопорушень додається і про терміни направлення до суду кримінальних проваджень за розкритими правопорушеннями і про кількість засуджених судом злочинців. Чим менше правопорушників уникне покарання, тим повніше реалізується принцип невідворотності покарання. Однак цей принцип значною мірою послаблюється низкою обставин, до яких уходять: а) тривалий розшук винних осіб; б) тривалість часу з дня початку злочинної діяльності до моменту її припинення слідчими органами за триваючих, продовжуваних повторних злочинах і злочинах, які вчиняються у вигляді промислу; в) тривалість розслідування.

Повагу до закону та сувору необхідність у його дотриманні необхідно виховувати не лише у пересічних громадян, а і у посадових осіб, які його застосовують.

Керівництво Верховного Суду, Генеральної прокуратури та Міністерства внутрішніх справ України у своїх листах, зверненнях, відомчих наказах і інструкціях неухильно акцентують на безумовному виконанні законодавства України підлеглими, відкидаючи заперечення та уявлення останніх про його недоцільність і можливість «альтернативних», «більш вагомих» дій [11]. І зроблено для цього багато, проте не все. Так, серед правознавців-практиків часто тривають розмови про те, що судова практика доволі мляво застосовує ст.ст. 383–387 Кримінального кодексу України (далі – КК України) [12].

Не завжди судові та слідчі органи притягують до кримінальної відповідальності за заздалегідь необіцяне придбання або отримання, зберігання чи збут майна, завідомо одержаного злочинним шляхом (ст. 198 КК України), особливо коли справа стосується осіб, які приховують це майно, – родичів, друзів, знайомих і сусідів винної особи. Це зумовлює бажання допомогти злочинцю у прихованні слідів злочину, опосередковано сприяє рецидиву. У кримінальному законодавстві є й інші норми, які з різних причин доволі рідко застосовуються судовою практикою, хоча їх неухильне застосування має велике значення у боротьбі зі злочинністю.

До таких норм належать, наприклад, ст.ст. 195–197 КК України («Погроза знищення майна», «Необережне знищення або пошкодження майна», «Порушення обов'язків щодо охорони майна»), а також певною мірою і ст. 304 КК України («Втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність»). Так, не більше 1% від загальної кількості всіх правопорушень, зареєстрованих у 2012 році (*до 20 листопада 2012 року включно*) в Україні, становлять кримінальні справи, які направлені до суду з обвинуваченням у вчиненні злочину, який передбачений ст. 304 КК України [13]. Звісно, таке нечасте застосування статті, коли кримінальне провадження розпочинається стосовно небагатих винних осіб, вагомо порушує принцип невідворотності покарання.

Не менше важливе кримінологічне значення має правильне призначення та раціональна організація відбування покарання.

За оцінки статистичних даних про злочинність, судимість і т. д. необхідно керуватись, на наш погляд, таким правилом: за стабільного законодавства, судової практики, поступово змінних економічних і соціальних умов рівень злочинності змінюється повільно. За цих умов отримати максимально низький рівень злочинності (або в теоретичному ідеалі – її повне викорінення) можливо впродовж більш-менш тривалого періоду часу. Проте цю, так би мовити, «природну» еволюцію злочинності можливо змінити шляхом неправильного застосування матеріального та процесуального законодавства або помилками у виправно-виховній практиці.

Важливе кримінологічне значення мають усі види узагальнення судової практики та конкретні висновки і пропозиції з цих узагальнень. Однак вони відрізняються тим, що вихідні дані характерні тільки для певної місцевості (регіону) країни.

Будь-яке подібне узагальнення завжди повинно містити відповідь на такі питання:

- а) як дотримується принцип невідворотності покарання у застосуванні тієї чи іншої норми кримінального права;
- б) яка виховна (виправна) практика у цих категоріях провадження;
- в) яка ефективність цієї практики, який відсоток рецидиву за певними видами правопорушень, у чому його причини.

Зрозуміло, що кожне подібне узагальнення повинно завершуватись конкретними висновками та пропозиціями, які спрямовані на покращення ефективності боротьби з правопорушеннями, що аналізуються, та найперше – на покращення їх профілактики.

Висновки. Аналіз злочинності доводить, що неналежна повага права, незнання основ сучасного законодавства – одна із важливих

умов і причин злочинності. Аналізуючи важливу роль правового виховання громадянина в суспільстві, не можливо не надати належної оцінки та вагомості внеску у цю працю працівників органів внутрішніх справ. Адже вони реалізують практичне навантаження з утілення у життя та розповсюдження серед населення якісної, доступної та, головне, достовірної інформації правового характеру та педагогічно-попереджувальної дії, виступаючи одним із визначальних факторів із попередження вчинення правопорушень. Співпраця працівників органів внутрішніх справ (дільничних інспекторів міліції, слідчих і працівників карного розшуку) із населенням у попередженні та розкритті злочинів, роз'ясненні правових акцентів у життєвих ситуаціях із наголошенням на позиції законодавця та суду у кожному випадку виступає своєрідним векторним спрямуванням у налагодженні дієвих зв'язків із населенням у своїй повсякденній роботі, вагомим внеском у розбудову сучасної правової держави.

Тому цілком слушним є зауваження першого заступника міністра внутрішніх справ України Є. Згуладзе-Глуксманн про те, що громадяни мають дати шанс «сучасній» міліції проявити себе якнайкраще. І від того, як вони зможуть співпрацювати із громадянами, залежатиме, як їх сприйматимуть, тому що коли поліцейський даватиме громадянину якісь вказівки, що потрібно в певній ситуації діяти згідно з законом, люди цивілізовано виконуватимуть такі вимоги [2].

Зважаючи на наявність недоліків у цій сфері правової діяльності, вважаємо актуальними подальші дослідження відповідної спрямованості, адже останні створюватимуть перспективи теоретичних і практичних напрацювань та сприятимуть вирішенню проблемних питань у цьому напрямі.

1. Глава держави затвердив Стратегію сталого розвитку «Україна-2020» [Репортаж прес-служби Президента України] // Іменем Закону. – 2015. – №№ 1–2 (5959–5960). – С. 2.

2. Патрульна поліція: пролог великих змін // Іменем Закону. – 2015. – № 3 (5961). – С. 2–4.

3. Ковалев М. И. Основы криминологии / М. И. Ковалев. – М.: Юридическая литература, 1970. – 160 с.

4. Кузнецова Н. Ф. Проблемы криминологической детерминации / Н. Ф. Кузнецова; под. ред. В. Н. Кудрявцева. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1984. – 208 с.

5. Фрейд З. «Я» и «Оно»: сборник / З. Фрейд; пер. с нем. – СПб.: Азбука; Азбука-Аттика, 2012. – 288 с.

6. Осмолян В. А. Психолого-правові аспекти діяльності слідчого при призначенні судової психіатричної експертизи та поміщенні особи на стаціонарне обстеження / В. А. Осмолян // Університетські наукові записки. – 2014. – № 3 (51). – С. 168–173 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.univer.km.ua.

7. Кудрявцев В. Н. К вопросу об изучении причин преступности / В. Н. Кудрявцев // Советское государство и право. – 1964. – № 4. – С. 18.

8. Збірник даних судової статистики щодо розгляду судами України кримінальних справ, кількості та структури засуджених осіб у 2001–2010 роках. – К., 2011.

9. Вісник Верховного Суду України. – 2013. – № 6 (154). – С. 28–29.

10. Загальна характеристика злочинності в Україні (Латентна злочинність). Порівняльна статистика з різними країнами світу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukraine-diplom.com>

11. Парламентські слухання депутатів ВРУ, розгляд питання: «Стан дотримання прав людини в Україні» від 12.06.2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://static.rada.gov.ua>

12. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. / за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. – 5-те вид., допов. – Х.: Право, 2013. – Т. 2. – 1040 с.

13. Стан та структура злочинності в Україні (станом на 20 листопада 2012 року) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/publish/article/813157>

Осмолян В. А. Деятельность правоохранительных органов по ликвидации социальных причин, которые стимулируют совершение правонарушений

С криминологической точки зрения, проводится теоретический анализ недостатков в законодательных, судебных и правоохранительных сферах деятельности органов государственной власти по уменьшению количества причин преступности.

Обрисовано систему мер по ликвидации этих дефектов и недостатков, что, по мнению автора, повысит активность общества и правоохранительных органов в борьбе с антиобщественным явлением – преступностью.

На общем статистическом, социально-экономическом и правовом материале исследовано дефекты в правовом воспитании населения, что служит причиной совершения правонарушений, а также очерчено причинно-следственную связь между эффективной деятельностью в такой работе правоохранительных органов и повышению уровня преступности.

Обосновано авторскую концепцию причин преступности и условий, которые им способствуют.

Ключевые слова: преступление, причина, правоохранительные органы, следствие, суд, досудебное следствие, сроки расследования, материалы, уголовное производство, прокурор, постановление суда.

Osmolyan V. A. Law enforcement activity on liquidation reasons for committing crimes

From the criminological point of view, the theoretical analysis of shortcomings in the legislative, judicial and law enforcement activities of public authorities in reducing the number of crimes is made in the article.

The system of measures for eliminating these defects and shortcomings that are supposed to increase the activity of the society and law enforcement agencies in fighting crime is outlined.

The defects in the legal education of the population, causing offenses, are studied on the bases of general, statistical, socio-economic and legal research materials.

In addition, a causal link between effective activities of law enforcement bodies and the increased level of criminality is examined. The author tries to lead theoretical analysis of legislative and judicial defects that influence the process of criminal reasons liquidation. The author's concept of the causes of criminality is grounded in the article.

Key words: *crime, reason, investigator, court of justice, preliminary investigation, materials, criminal proceedings, prosecutor, court judgment.*

Стаття надійшла 7 липня 2015 р.

УДК 336.02

О. В. Ракул

СКЛАДОВІ ФІСКАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ

Виокремлено складові фіскальної політики держави, зокрема державних доходів і державних витрат. Визначено перелік елементів, які безпосередньо їх формують.

Доведено, що основою зміцнення фіскальної політики держави є формування оптимальної сукупності елементів кожної з визначених її складових, їх взаємоузгодження та визначення шляхів оптимального розвитку, налагодження дієвого адміністративно-правового механізму реалізації цієї політики.

Ключові слова: *фіскальна політика, політика державних доходів, політика державних витрат, політика державних витрат, витатки бюджету, витрати бюджету, доходи бюджету.*

Постановка проблеми. Фіскальна політика держави – одна з найважливіших складових фінансової політики, яка виконує суттєву роль у регулюванні економіки шляхом впливу на надходження та витрати держави.